

KIS-417 – Gl. soliloque

(GE da HK e stern BAYA – 31 03 92)

Notenn o tont da glokaat ar mellad MONOLOGUE, DIALOGUE e KIS-415.

Ar Gl. *soliloque* zo kenster d'ar Gl. *monologue* en ul lodenn hepken eus sterva hemañ evel ma tiskouez an arroudoù-mañ eus *Lexis* :

MONOLOGUE. n. m. (d'apr. *dialogue* : v. 1420). **1.** Dans une pièce de théâtre, discours qu'un personnage se tient à lui-même. — **2.** (1888). Histoire, généralement humoristique, écrite pour être débitée et même jouée par un seul acteur. — **3.** Discours d'une personne qui se parle à elle-même : *Les enfants, les distraits ont l'habitude du monologue* (syn. SOLILOQUE). — **4.** Discours d'une personne qui ne laisse pas parler les autres. — **5.** (1959). Psychol. *Monologue intérieur*, langage intérieur que le sujet se tient constamment et souvent à son insu, et qui constitue le courant de conscience (syn. ENDOPHASIE). → **monologuer** v. intr. (1851). Parler seul ; parler en monologue : *Avoir l'habitude de monologuer* (syn. SOLILOQUER). → **monologueur** n. m. (1876). Celui qui récite un monologue ou qui parle seul.

SOLILOQUE. n. m. (bas lat. *soliloquium* de *solus*, seul, et *loqui*, parler ; v. 1600). Entretien d'une personne avec elle-même (syn. MONOLOGUE). → **soliloquer** v. intr. (1888). Se parler à soi-même.

Div gudenn zo evidomp :

1. – Ur gudenn rakwezat : ha dav eo mont da heul ar galleg (ha yezhoù all, sk. Al. *Monolog*, *Selbstgespräch*) ha kaout daou dermen ? Respont chaovin eo arguziñ n'en deus ket ar brezhoneg ezhomm a dreveziñ ar yezhoù all ; chaovin ha diot, rak mard eus un termen **unangomz** e brezhoneg, e voe degaset gant VALLEE o keinañ ouzh ar galleg end-eeun. Ar respont omp boas da reiñ da gudennoù eus ar seurt eo hemañ : marteze e voe kenster rik an daou dermen *monologue* ha *soliloque* d'un ampoent eus istor ar galleg ; bezet pe vezet, ez int aet war zigensteriañ ; ha forzh pe arbenn a voe d'an digensteriañ, hemañ a roas lec'h d'un danvez dezevout da zispakañ ; hag a bouez eo, pa zispak danvez dezevout nevez en ur yezh, e ve degemeret gant ar yezhoù all. Alese ez eo reizh e klaskfemp un termen all ouzhpenn **unangomz**, zoken ma ne zasparzhomp ket o stervaoù goude se e brezhoneg diwar skouer an dasparzh a stadomp e galleg.

2. – Forzh pe sterva bloc'hel a zegouezho gant Br. **unangomz**, e vo mat kaout un termen kevatal da Gl. *soliloque* "emzviz un den gantañ e-unan". Krediñ a ran ez eo diskouezet an hent dimp gant ar verb Br. **embrederiañ** a gaver div reveziadenn anezhañ da nebeutañ e krBr. :

“ Ne vezo mez pezh a-z guezret
Ha quent monet da-**em-breder**.”
(*Buhez Mab Den*, 244.)

[“**da-em-breder**” troet gant Roparz HEMON : "réfléchis en toi-même"]

“ Rac se dy quent monet, mez pet haz **em preder**.”
(*Le Mirouer de la Mort*, 749.)

[“**haz em preder**” troet gant Émile ERNAULT : "réfléchis"]

Hevelep arver kemplezh eus ar skorell rakgeradus **em** (a gaver ivez en **em soñjal**, sl. M. p. 80 n.5, **em c'houlenn** h.a.) a glot a-walc'h gant rummenn an amod. Ur Br. **embrezeg** "prezeg an den gantañ e-unan" a ginnigfen da gevatal d'ar Gl. *soliloque*.